

Ecologisch soortenonderzoek hoogspanningsstation Musselkanaal

Toetsing aan de Wet natuurbescherming

28 oktober 2021

Kenmerk R008-1278932VSX-V02-evm-NL

Verantwoording

Titel	Ecologisch soortenonderzoek hoogspanningsstation Musselkanaal
Opdrachtgever	TenneT TSO
Projectleider	[REDACTED]
Auteur(s)	[REDACTED]
Tweede lezer	[REDACTED]
Projectnummer	1278932
Aantal pagina's	13
Datum	28 oktober 2021
Handtekening	Ontbreekt in verband met digitale verwerking. Dit rapport is aantoonbaar vrijgegeven.

Colofon

TAUW bv
Handelskade 37
Postbus 133
7400 AC Deventer
T +31 57 06 99 91 1
E info.deventer@tauw.com

Inhoud

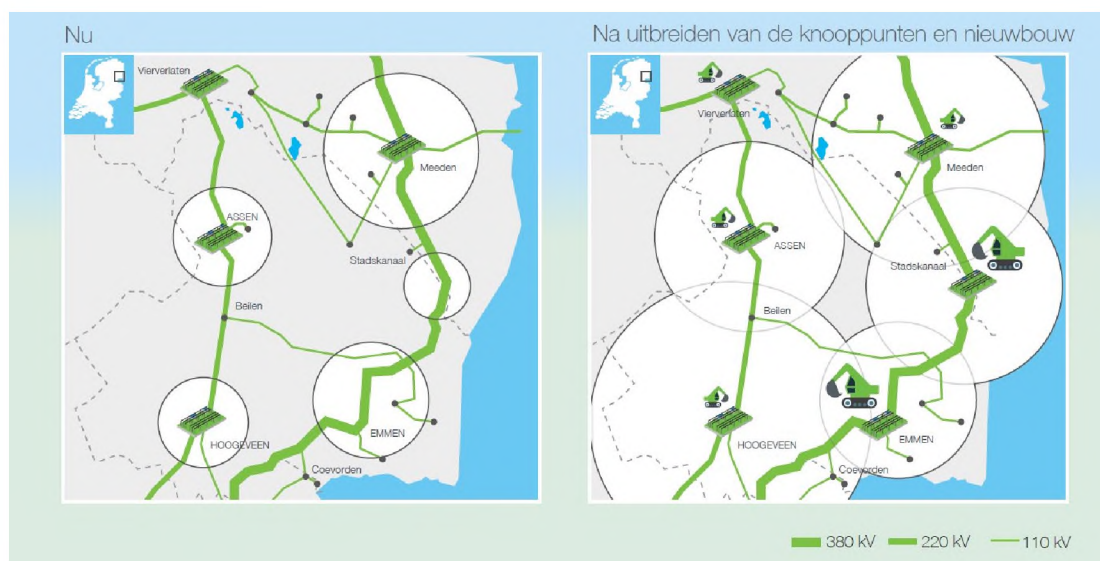
1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Leeswijzer	5
2	Voornemen en uitgangspunten	5
2.1	Voornemen.....	5
2.2	Uitgangspunten	5
3	Onderzoeksmethode	7
3.1	Inleiding.....	7
3.2	Grote leeuwenklauw.....	7
3.3	Roofvogels: buizerd, slechtvalk, boomvalk, sperwer	7
3.4	Uilen: ransuil, steenuil, kerkuil.....	9
4	Resultaten en effectbeoordeling.....	10
4.1.1	Grote leeuwenklauw.....	10
4.1.2	Roofvogels	10
4.1.3	Uilen	11
5	Vervolgstappen.....	12
5.1	Wet natuurbescherming	12
6	Conclusie.....	12
6.1	Aanleiding	12
6.2	Resultaten en toetsing	13
6.3	Vervolgstappen	13
7	Literatuur	13

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

TenneT werkt samen met de regionale netbeheerder Enexis aan het versterken van het elektriciteitsnet in Drenthe en Groningen. Dat is nodig om de energietransitie en het sterk stijgende aanbod van duurzame elektriciteitsproductie, zoals zonne- en windenergie mogelijk te maken. Bovendien wordt op termijn een groei van de vraag naar elektriciteit verwacht. De versterking van het netwerk vindt onder meer plaats door nieuwe 380/110/20 kV en 220/110/20 kV hoog- en middenspanningsstations te bouwen en bestaande hoogspanningsstations uit te breiden. De verschillende deelprojecten in Drenthe en Groningen vallen onder de 'Netversterking Noord-Oost Nederland' (NNO). De geplande uitbreidingen zijn in figuur 1.1 schematisch weergegeven.

Voorafgaand aan dit onderzoek is door TenneT intern een locatiestudie uitgevoerd. Op basis hiervan is de locatie Musselkanaal, in de gemeente Westerwolde, als voorkeurslocatie geselecteerd.

Figuur 1.1 Geplande uitbreidingen in Noordoost Nederland van TenneT en Enexis

Kenmerk R008-1278932VSX-V02-evm-NL

In de natuurtoets konden negatieve effecten op de volgende soorten niet worden uitgesloten:

- Grote leeuwenklauw (flora)
- Buizerd (vogels)
- Slechtvalk (vogels)
- Boomvalk (vogels)
- Sperwer (vogels)
- Ransuil (vogels)
- Kerkuil (vogels)
- Steenuil (vogels)

1.2 Leeswijzer

Deze rapportage betreft het verslag van het soortgericht ecologisch onderzoek naar flora en jaarrond beschermde vogels. In hoofdstuk 2 volgt een overzicht van het voornemen en de uitgangspunten van de beoogde ontwikkeling. Daarna volgen in de hoofdstukken de details van de resultaten van het soortgericht ecologisch onderzoek. Eerst worden de onderzoeksmethode van de onderzoeken behandeld (hoofdstuk 3). Hierna wordt ingegaan op de resultaten en effecten die de werkzaamheden mogelijk op de soort(groep)en hebben en of een ontheffing al dan niet nodig is (hoofdstuk 4). Daarna worden de vervolgstappen besproken die nodig zijn om tot uitvoering te komen (hoofdstuk 5). Tot slot worden deze onderdelen en vervolgacties in een conclusie samengevat (hoofdstuk 6).

2 Voornemen en uitgangspunten

Dit hoofdstuk beschrijft het plangebied waarop het nader onderzoek gebaseerd is. Daarnaast zijn de uitgangspunten beschreven.

2.1 Voornemen

In figuur 1.2 is het vlekkenplan (plangebied) voor het toekomstig hoogspanningsstation weergegeven. Naast ruimte voor het hoogspanningsstation is ruimte gereserveerd voor de aansluiting op de bestaande verbinding Zwolle-Meeden. In figuur 2.2 is schematisch weergegeven hoe het hoogspanningsstation ingepast wordt in het landschap.

2.2 Uitgangspunten

Om het hoogspanningsstation te realiseren wordt het hele plangebied bouwrijp gemaakt. Daarbij worden waar nodig bomen gekapt en sloten gedempt. Verder vinden er geen aanpassingen plaats aan het Mussel-A-kanaal en wordt er geen bebouwing gesloopt.

Figuur 2.1 Vlekkenplan Station Musselkanaal

Figuur 2.2 Schematische weergave van het hoogspanningsstation en de eventuele landschappelijke inpassing eromheen

3 Onderzoeksmethode

In dit hoofdstuk wordt het uitgevoerde onderzoek behandeld. Hierbij wordt ingegaan op de soorten die in de quickscan niet zijn uitgesloten en de onderzoeksmethode voor deze soorten.

3.1 Inleiding

Het veldwerk voor de ecologische onderzoeken is uitgevoerd volgens de meest recente versies van onderzoeksprotocollen. Indien dergelijke protocollen voor specifieke soorten niet beschikbaar zijn is de onderzoeksinspanning afgestemd door expert judgement waarbij rekening is gehouden met de trefkans van de te onderzoeken soort en vergelijkbare onderzoeken van kennisinstituten. Hieronder wordt per soort(groep) de methode van het veldwerk besproken.

3.2 Grote leeuwenklauw

De inventarisatie is uitgevoerd conform de FLORON-methodiek. Hierbij worden (indien aangetroffen) groeiplaatsen op locatie gekarteerd en voorzien van een aantalsaanduiding. Tijdens de inventarisatie zijn onverharde wegen en slootkanten systematisch eenmalig afgelopen om groeiplaatsen van beschermde flora te inventariseren.

Het onderzoek is uitgevoerd in juni en juli 2021, wat binnen de bloeiperiode van grote leeuwenklauw valt. De inventarisatie is uitgevoerd tijdens gunstige weersomstandigheden. In tabel 3.1 zijn de bezoekgegevens verwerkt.

Tabel 3.1 Bezoekgegevens en weersomstandigheden van het onderzoek naar grote leeuwenklauw

Datum	Tijd	Temperatuur (Celsius)	Windrichting	Windkracht (Beaufort)	Neerslag	Bewolking
14 juni 2021	11:00 – 13:05	22	Zuidwest	2	Droog	Onbewolkt
4 juli 2021	06:25 – 08:25	16	Zuidoost	2	Droog	Bewolkt

3.3 Roofvogels: buizerd, slechtvalk, boomvalk, sperwer

Het onderzoek naar roofvogels omvat de soorten buizerd, slechtvalk, boomvalk en sperwer. Het onderzoek is gericht op inventarisatie van nestlocaties en de functionele leefomgeving van roofvogels. Tijdens de veldbezoeken voor de quickscan zijn mogelijke jaarrond beschermde nesten geïnventariseerd (figuur 3.1) en al deze nesten zijn onderzocht.

Voor buizerd is er een kennisdocument (BIJ12) beschikbaar, waarin een onderzoeksmethode is beschreven. Het onderzoek naar buizerd is volgens deze richtlijn uitgevoerd. Voor slechtvalk, boomvalk en sperwer is er geen kennisdocument beschikbaar. Deze onderzoeken zijn afgestemd op de periode wanneer de soorten goed te inventariseren zijn (wanneer er veel activiteit rond de nestlocatie is). Omdat boomvalk pas vanaf mei arriveert en goed te inventariseren is zijn 3 bezoeken in de periode mei tot en met juli gepland. Tussen elk bezoek is rekening gehouden met een tussenperiode van 10 dagen. De bezoeken zijn uitgevoerd tijdens gunstige weersomstandigheden en in de ochtend, wanneer de meeste activiteit wordt verwacht.

Kenmerk R008-1278932VSX-V02-evm-NL

Alle bezoekgegevens zijn verwerkt in tabel 3.2.

Tijdens de bezoeken is gelet op activiteit en gedrag van roofvogels. Hierbij zijn alle hoogspanningsmasten en boomnesten in de gaten gehouden. Waargenomen gedrag is genoteerd en eventueel aangetroffen nesten zijn ingetekend op kaart.

Naast de reguliere bezoeken is er aanvullend met een drone op 24 juli 2021 bekeken of er boven op de hoogspanningsmasten nesten met broedvogels aanwezig waren. Dit bezoek is uitgevoerd in het kader van een pilot om hoogspanningsmasten te inventariseren op broedvogels.

Figuur 3.1 Locaties van mogelijk jaarrond beschermde nesten (TAUW, 2021)

Tabel 3.2 Bezoekgegevens en weersomstandigheden van het onderzoek naar roofvogels

Datum	Tijd	Temperatuur (Celsius)	Windrichting	Windkracht (Beaufort)	Neerslag	Bewolking
14 maart 2021	09:00 – 13:30	6	Zuidwest	3	Droog	Bewolkt
06 april 2021	10:00 – 12:00	2	Noordwest	4	Overwegend droog	Half bewolkt
27 april 2021	08:30 – 10:30	4	Oost	2	Droog	Onbewolkt
14 mei 2021	09:00 – 11:00	9	Noordwest	2	Droog	Bewolkt
14 juni 2021	09:00 – 11:00	20	Zuidwest	2	Droog	Onbewolkt
04 juli 2021	06:25 – 08:25	16	Zuidoost	2	Droog	Bewolkt

3.4 Uilen: ransuil, steenuil, kerkuil

Het onderzoek naar uilen omvat de soorten ransuil, steenuil en kerkuil. Het onderzoek is gericht op inventarisatie van nestlocaties en de functionele leefomgeving van de uilen. Voor steenuil en kerkuil zijn er kennisdocumenten (BIJ12) beschikbaar, waarin een onderzoeksmethode wordt aanbevolen. Het onderzoek naar uilen is volgens deze richtlijnen uitgevoerd. Voor ransuil is er geen kennisdocument beschikbaar. Deze soort is echter in dezelfde periode broedend actief als steenuil en kerkuil. Daarom voldoen de drie bezoeken voor steenuil en kerkuil ook voor ransuil.

In de periode maart en april 2021 zijn er 3 avondbezoeken met een tussenperiode van 10 dagen uitgevoerd om de uilen te inventariseren. Het eerste bezoek en het derde bezoek liggen minimaal 1 maand uit elkaar, conform het kennisdocument steenuil (BIJ12, 2017). Op het terrein van het plangebied is nabij 2 schuren en nesten in bomen met 2 ecologen geluisterd naar activiteit van uilen. Daarnaast is gelet op sporen, zoals krijtstrepen en braakballen in en om schuren. Hoewel het onderzoek in de optimale periode is uitgevoerd kan het voorkomen dat een uil zich niet laat horen tijdens het onderzoek. Indien er geen uil werd waargenomen, is er geluid van de betreffende soorten afgespeeld om een reactie uit te lokken. Uilen reageren doorgaans goed op zang en/of contactroep, waardoor met zekerheid kan worden gesteld of een uil aan- of afwezig is.

De bezoekgegevens en weersomstandigheden zijn weergegeven in tabel 3.3. Het onderzoek is uitgevoerd onder gunstige weersomstandigheden, wanneer de uilen het meest actiefst zijn en goed zijn waar te nemen.

Tabel 3.3 Bezoekgegevens en weersomstandigheden van het onderzoek naar uilen

Datum	Tijd	Temperatuur (Celsius)	Windrichting	Windkracht (Beaufort)	Neerslag	Bewolking
29 maart 2021	20:40 – 22:40	12	Noordoost	1	Droog	Onbewolkt
14 april 2021	21:00 – 23:05	4	Noordwest	2	Droog	Half bewolkt
28 april 2021	21:30 – 23:30	11	Noordoost	3	Droog	Half bewolkt

4 Resultaten en effectbeoordeling

In dit hoofdstuk zijn de resultaten besproken voortvloeiend uit het ecologisch onderzoek. Aan de hand van de resultaten is een effectbeoordeling voor de beoogde ontwikkeling gemaakt.

4.1.1 Grote leeuwenklauw

Tijdens de inventarisatie zijn geschikte terreindelen voor grote leeuwenklauw onderzocht. Hierbij was het gehele plangebied ten alle tijden goed toegankelijk. Bij de inventarisatie zijn geen groeiplaatsen van grote leeuwenklauw aangetroffen. Het voorkomen van grote leeuwenklauw in het plangebied en negatieve effecten op grote leeuwenklauw zijn uitgesloten.

4.1.2 Roofvogels

In het plangebied is geen nest en functionele leefomgeving van slechtvalk, boomvalk en sperwer vastgesteld. Aan het begin van het broedseizoen hingen wel twee slechtvalken rond in het plangebied, deze zijn echter na het tweede veldbezoek weer verdwenen. Indicaties tot broeden zijn niet waargenomen. Op bovengenoemde soorten zijn geen negatieve effecten.

Langs de Boswijklaan in een kleine bomenrij is een broedende buizerd aangetroffen. Vanaf april tot en met juni is een oudervogel waargenomen op het nest. Tijdens het laatste bezoek begin juli is echter geconstateerd dat het nest kapot was en er een dood jong lag op het nest. De oorzaak van het kapotte nest en het dode jong is onbekend. De locatie van het broedgeval buizerd is in figuur 4.1 weergegeven.

De nestboom van de buizerd en de direct aangrenzende bomen blijven behouden. Wel vindt op circa 30 meter afstand kap plaats van één of enkele bomen voor het aanleggen van een kabel. De omgeving waarin de buizerd broedt kenmerkt zich door agrarisch gebied, waar de buizerd ook zijn voedsel zoekt. Een territorium van buizerd bedraagt tot enkele kilometers rondom de nestlocatie.

Het buizerdnest bevindt zich in de toekomst ingeklemd tussen het hoogspanningsstation en het industrieterrein. Daarnaast vinden er aan de westkant van het nest enkele kapwerkzaamheden plaats voor het aanleggen van een kabelstrook en wordt er een verbrede watergang gerealiseerd. Kortom, de directe omgeving van het nest verandert dusdanig dat negatieve effecten op het buizerdnest niet op voorhand uitgesloten zijn.

Kenmerk R008-1278932VSX-V02-evm-NL

Door het inklemmen in een sterk veranderende, verharde omgeving raakt het nest waarschijnlijk ongeschikt als broedlocatie. Hierdoor is de ontwikkeling in strijd met de Wet natuurbescherming, artikel 3.1, lid 2.

Figuur 4.1 Nestlocatie buizerd langs de Boswijklaan

Op overige nesten die tijdens de quickscan waren aangetroffen (figuur 3.1) zijn geen jaarrond beschermde vogels (categorie 1 tot en met 4) vastgesteld.

4.1.3 Uilen

In het plangebied zijn geen nest- of rustlocaties aangetroffen. Foeragerende uilen zijn niet waargenomen en ook in de schuren zijn geen sporen van uilen aangetroffen. Rondom het plangebied zijn eveneens geen waarneming gedaan van ransuil, kerkuil en steenuil. Door afwezigheid van beschermde uilensoorten in het plangebied en de omgeving daarvan zijn negatieve effecten uitgesloten.

5 Vervolgstappen

In dit hoofdstuk is ingegaan op de vervolgstappen die nodig zijn om de beoogde ontwikkeling tot uitvoering te brengen.

5.1 Wet natuurbescherming

Door de ontwikkelingen raakt de broedlocatie van buizerd waarschijnlijk ongeschikt. Dit is een overtreding van de Wet natuurbescherming en daardoor is de beoogde ontwikkeling ontheffingsplichtig. Er dient een ontheffing van de Wet natuurbescherming, artikel 3.1, lid 2 aangevraagd te worden bij het bevoegd gezag. Voor deze beoogde ontwikkeling is het bevoegd gezag de Provincie Groningen. De ontheffingsaanvraag moet ingediend worden voor deze te overtreden verbodsbepaling. Om een ontheffing aan te vragen moet een activiteitenplan opgesteld worden. In dit activiteitenplan moet uitgebreid ingegaan worden op de volgende onderdelen:

- De beoogde ontwikkeling en de planning hiervan
- De te overtreden verbodsbepalingen
- De mitigerende en compenserende maatregelen om negatieve effecten te verzachten
- Het wettelijk belang van de ontwikkeling
- De staat van instandhouding van de soort
- Een alternatievenafweging

Als de provincie akkoord gaat met de alternatievenafweging, het wettelijk belang en de maatregelen verleent de provincie een ontheffing.

In dat geval zijn er vaak in de verleende ontheffing ook voorwaarden beschreven. Meestal is één van die voorwaarden het opstellen van een werkprotocol waarin de verzachtende maatregelen en werkzaamheden uitgewerkt worden. Daarbij moeten de werkzaamheden op een ecologisch verantwoorde wijze uitgevoerd worden en wordt de aanwezigheid van ecologische begeleiding vereist.

Bij formele ontheffingsaanvragen dient rekening gehouden te worden met een proceduretijd. De wettelijk vastgestelde proceduretermijn voor de behandeling van een ontheffingsaanvraag bedraagt 13 weken. Het bevoegd gezag, de Provincie Groningen, kan deze eenmalig met 7 weken verlengen tot een maximale proceduretermijn van 20 weken.

6 Conclusie

6.1 Aanleiding

TAUW heeft in opdracht van TenneT TSO ecologisch onderzoek gedaan naar beschermde soorten voor de realisatie van een hoogspanningsstation in Musselkanaal. In de quickscan (TAUW, 2021) konden negatieve effecten op grote leeuwenklauw, roofvogels (buizerd, boomvalk, slechtvalk, sperwer) en uilen (steenuil, kerkuil, ransuil) niet op voorhand worden uitgesloten.

Kenmerk R008-1278932VSX-V02-evm-NL

Deze rapportage doet verslag van de ecologische onderzoeken. Aan de hand van de resultaten is getoetst of de beoogde ontwikkeling in strijd is met de Wet natuurbescherming.

6.2 Resultaten en toetsing

In het plangebied is een buizerdnest aangetroffen. De realisatie van het hoogspanningsstation leidt ertoe dat het buizerdnest mogelijk niet meer kan functioneren door inklemming in een sterk verharde omgeving en verandering van het habitat rondom de nestlocatie. Hierdoor is de beoogde ontwikkeling in strijd met de Wet natuurbescherming, artikel 3.1, lid 2 en is de beoogde ontwikkeling ontheffingsplichtig.

Van de overige onderzochte soorten (grote leeuwenklauw, slechtvalk, boomvalk, sperwer, ransuil, steenuil en kerkuil) zijn geen beschermde functies aangetroffen. Negatieve effecten op deze soorten en een overtreding van de Wet natuurbescherming zijn uitgesloten.

6.3 Vervolgstappen

Om tot uitvoering te komen moet een ontheffing aangevraagd worden van de Wet natuurbescherming, artikel 3.1, lid 2. In de ontheffingsaanvraag dient een onderbouwing bijgevoegd te zijn, waar in wordt gegaan op de staat van instandhouding van de buizerd, een alternatievenonderbouwing, het wettelijk belang en de mitigerende en compenserende maatregelen. Dit wordt het activiteitenplan genoemd. Het bevoegd gezag beoordeelt of de aanvraag voldoende onderbouwd is. Het bevoegd gezag voor deze ontwikkeling is de Provincie Groningen.

De doorlooptijd van een ontheffingsaanvraag is wettelijk vastgelegd op 13 weken, maar wordt soms verlengt tot 20 weken. Het bevoegd gezag kan aanvullende voorwaarden opleggen bij het verlenen van de ontheffing.

7 Literatuur

TAUW, 2021, Sanders, V., Natuurtoets Hoogspanningsstation Musselkanaal, TAUW Rapportage met kenmerk R001-1278932VSX-V02-evm-NL, 3 juni 2021.

BIJ12, 2017. Kennisdocument Kerkuil: versie 1.0. juli 2017, Utrecht.

BIJ12, 2017. Kennisdocument Steenuil: versie 1.0. juli 2017, Utrecht.

BIJ12, 2017. Kennisdocument Buizerd: versie 1.0. juli 2017, Utrecht.

Geraadpleegde websites:
www.verspreidingsatlas.nl
www.sovon.nl